

Estatistikak: zerbitzuen ekonomian dantzan

Endika Alabort
Amundarain
EKONOMIALARIA
@autogestioa

Tokiko administrazioak, aldundiak eta gobernu autonomikoak poz-pozik daude. Hazkunde ekonomikoan gaude, langabezia tasa murriztu da. Zerbitzua da puntako sektorea eta ez dute *turismofobia* hitzarekin izendatu duten protesta multzoa ulertzen. Euskal Herri penintsularra ondo doa.

Bai, egia da azken urteetan langabezia tasa murriztu dela. EAEn %10,8 ingurukoa da, Nafarroan pixka bat murriztagoa; krisi aurreko datuak direla diote. 24 urte baino gutxiagoko gazteek latzagoa dute, euren langabezia tasa %28 inguruan baitabil. Bueno, masterrak eta gradu-ondoak ikasten dabilta, haientzako kalitatezko enplegua urria baita, nahiz eta hori irtenbidea ez izan. Hala ere, prekarizazioa dela eta, magnitude horrek langileen egoera azaltzeko gaitasun handia galdu du. EAEn sinatu ziren kontratuen %93 behin-behinekoak ziren 2017an, %40 lan jardunaldi partzialean. Langabezia tasa baxuagoa bai, baina enplegudunek lan baldintza okerragoak dituzte.

Bestalde batetik, behin eta berriro hazkunde ekonomikoa ematen ari dela aldarrikatzen dute. *Frankenstein* zerbitzu sektorea da horren irabazlea, industria, eraikuntza eta lehen sektorearen aurretik dago eta, ondorioz, enpleguaren hazkunde sektore horretan ematen ari da: EAEn, hamar enplegutatik zortzi. Horrekin lotuta, gastu turistikoa, 2005-2016 artean EAEko BPGren %5,5 iza-

tetik %6,1 izatera pasatu da, hazkunde nabaria. Depresio Handitik ateratzeko erakunde publikoek beraien Grial Santua aurkitu dute: zerbitzuen sektorea bultzatzen ari dira, ostalaritza, merkataritza eta turismoa adibide nabariak izanik. Horrela ulertzen da hainbat azpiegituraren garapena eta hirietan garatzen ari diren "kultura" ekitaldiak. Aberastasuna eta hazkundera dakartzatelako, langabezia tasa murriztuz.

Baina zer gertatzen da sektore horietan ordaintzen diren soldatekin? Sektoreka aztertzeke informazio gaurkotuaren gabezia dago. Nahiz eta aldeak izan, erabilgarria izan daitezke INEren 2016ko datuak, Espainiako Erresumarako direnak. Batez besteko soldata hartuta, merkataritza horren %85 da, administrazio jarduerak eta beste zerbitzuak %69 eta ostalaritza %61. Sektore horietan genero arrakala %30 baino handiagokoa da.

Bultzatzen ari diren sektoreekin diru arina dator, bai, baina langileen artean birbanatzen ez dena, gizarte polarizazioa areagotuz. Langabezia tasa murrizten dute, baina enplegu ezegonkor eta prekarioen bitartez. Soldatetan genero arrakala handia duten sektoreak dira. Administrazioak kontuz ibili behar dira, epe motzeko hazkunde ekonomikoa dela eta, itsuturik ez gertatzeko. Ezpabere, gizarte kohesionatu eta justu bat izateko kontrako bidea hartuko dugu. ■

Berdea itsusi

Itxaro Borda
IDAZLEA

Badira gure artean, euskaraz mintzo direnak barne, mapetako eremu berdeak haserrezko marra gorri doilorrez gurutzefikatzen dituztenak. Eraikitzeak dituzte. Zakutik edo zorotik. Etxebizitza garestiak, sozialaz ez dira gehiago axolatzen, zentro komertzial erraldoiak, hiri bazterretan energiaz gose hamikatuak diren ausalekuak, ez dute besterik buruan. Arrabiatuak dira, gure lurraldeak erakargarri egiten dabilta pensio-funtsak eta inbestitzaileak tiratzea helburu.

Kanoiak eta zementua oinarrian dituen frantses ekonomiak beti alde berera akuilatzen ditu iniziatiba neoliberalak hobesten doazenak. Mer-

katua askatu behar dute, lurrak pozoitu, jendeak ito eta prekarietatean amilarazi, beraiek sosa egiten jarraitzen duten ber, axolarik ez daukatela. Nuklearraren obsesioaren kasuan bezala, ez dira eredu horietatik kantitzen.

Parlamentuak, duela gutxi, itsas hegiak gerizatzen dituen legeari ausiki galanta egin dio, *hortzak* deitzen dituzten etxeen arteko gune muskerrak murrugorakoiez estaltzen ahal direla baimenduz. Lanjerra bertan dugu. Ez omen dute legea hunkitzen, baizik eta bere funtsaz husten eta hortik at guztia zilegi da.

Larrun mendi-gaina ere betonatzekoa dute. ■